

Tekst źródłowy nr 23

Unia lubelska z 1569 r. (fragmenty)

1. W imię Pańskie, Amen. Ku wiecznej pamięci sprawy niżej opisanej. [...]

3. Iż już Korona i Wielkie Księstwo Litewskie jest jedno nierozdzielone i nieróżne ciało, a także nieróżna, ale jedna spólna Rzeczpospolita która się ze dwu państw i narodów w jeden lud zniosła i spoiła.

4. A temu obojemu narodowi, żeby już wiecznymi czasy jedna głowa, jeden pan i jeden król spólny rozkazywał, który spólnymi głosy Polaków i od Litwy obran, a miejsce obierania w Polsce, a po tym Królestwo Polskie pomazane i koronowane w Krakowie będzie, któremu obieraniu wedle przywileju Aleksandrowego niebytność której strony przeszkadzać nie ma, albowiem powinnie *et ex debito* [z obowiązku] rady i wszystkie stany Korony Polskiej i Wielkiego Księstwa Litewskiego wzywane być mają. [...]

7. A przy koronacji nowego króla mają być przez króla koronowanego poprzysiężone i zaraz confirmowane [zatwierdzone] na jednym liście i jednymi słowy na wieczne czasy prawa, przywileje i wolności poddanych wszystkich obojga narodów i państw tak złączonych.

8. Sejmy i rady tej obój naród ma zawsze mieć spólne koronne pod królem polskim panem swym i zasiadać tak panowie między panami osobami swymi jako posłowie między posły i radzić o spólnych potrzebach tak na sejmie jako i bez sejmu w Polsce i na Litwie.

1. *Jakie instytucje łączyły Koronę i Litwę?*

2. *W jakich okolicznościach historycznych doszło do zawarcia unii lubelskiej?*

3. *Wyjaśnij pojęcie: unia realna.*

Ad. 1. Na mocy unii Korona i Litwa:

- tworzyły wspólną Rzeczpospolitą,
- wspólnie był obierany król,
- istniał jeden parlament – Sejm (w izbie poselskiej i senacie zasiadali posłowie z korony i Wielkiego Księstwa Litewskiego),
- miały jednolitą monetę i system pieniężny,
- prowadziły wspólną politykę zagraniczną,
- miały jednakowe prawa i przywileje, które łączyły szlachtę obu państw w jeden naród szlachecki.

Ad. 2. Okoliczności historyczne zawarcia unii:

- dążenie Rzeczypospolitej do i opanowania i utrzymania Inflant (potrzeba wspólnych przedsięwzięć obu państw wobec niepowodzeń Litwy w wojnie inflanckiej),
- zagrożenie przez Moskwę stanu posiadania Litwy na ziemiach ruskich,
- szlachta i magnateria polska dążyła do osłabienia magnaterii litewskiej,
- dokonana została poważna zmiany terytorialne – Litwa utraciła na rzecz Korony Ukrainę i Podlasie,
- szlachta litewska (zwłaszcza średnia i drobna, dążyła do uzyskanie pełni praw i przywilejów szlachty polskiej.

Ad. 3. Unia realna to unia dwóch lub więcej państw, które otrzymują wspólne prawa i instytucje. Dotyczy to zwłaszcza najwyższych organów władzy. Obywatele państw połączonych unią realną mają takie same prawa we wszystkich państwach unii.